

MDC PUBLIC RELATIONS U RATNIM UVJETIMA

Višnja Zgaga

Muzejski dokumentacioni centar

Zagreb

Donosimo pregled osnovnih aktivnosti public relationsa Muzejskoga dokumentacionog centra od kolovoza 1991. godine. Većinom ostalih programa i akcija, suradnjom s međunarodnom fondacijom ARCH, austrijskim ICOM-om, izdavačkom djelatnošću nastojali smo stručnije i kvalitetnije informirati svjetsku profesionalnu javnost o dimenzijama uništavanja kulturne baštine u Hrvatskoj. Dana 26. kolovoza 1991. Apelom MDC-a obavještavamo o kršenjima Haške konvencije na teritoriju Hrvatske. Apel je upućen UNESCO-ICOM-u u Pariz, ICOMOS-u u Pariz, ICCROM-u u Rim, predsjednicima nacionalnih evropskih komiteta ICOM-a, te Amerike i Kanade, kao i nekim članovima Komiteta za sigurnost u muzejima.

Reakcija:

American Association of Museums zamolilo je opširnije informacije za svoj časopis »Museum Journal«.

Odgovor je poslan 19. rujna 1991.

Članak je izašao u broju Jan/Feb 1992. (autor Evan Roth).

ICOM Islanda obavijestio je o uništenju kulturne baštine u Hrvatskoj ministra kulture Islanda, direktora Nacionalnog muzeja Islanda, Parlament Islanda i komisiju UNESCO-a Islanda.

Elisabeth des Portes, tajnica ICOM-a, 1. listopada 1991. obavijestila je da će informacija MDC-a biti publicirana u časopisu »ICOM News«, br. 4. ove godine (po primitku publikacije ustanovljeno je da tekst nije objavljen) te da će ICOM distribuirati press-informaciju međunarodnim novinskim agencijama (taj tekst je poslan 25. listopada 1991.). Dana 7. listopada 1991. reagirao je ICCROM dopisom.

Tekst Apela poslan je i svim kulturnim rubrikama vodećih dnevnika i tjednika (iz hemeroteke vidjeti što je objavljeno).

Informacija o Apelu poslana svim gradskim i republičkim strukturama te Jugoslavenskoj komisiji za suradnju s UNESCO-om.

Dana 5. rujna 1991. Apel je poslan u World Monuments Fund u New York.

Dana 5. rujna 1991. poslani su Apel i podaci o uništenjima Flori Turner, u London (Croatian Forum).

Dana 26. rujna 1991. Apel članova MPR komiteta iz Zagreba poslan je predsjedniku, potpredsjedniku i tajniku ICOM-MPR-a uz molbu da animiraju sve članove i da se aktivnije uključe u informiranje u svojim sredinama.

Reakcija:

U Finskoj je objavljeno više novinskih članaka na osnovi naših informacija.

Sekretarica MPR-a, Maritta Pitkanen (Gosta Serlachiuksen taidesaatio, Mantta) informirala je o stanju u Hrvatskoj i Ministarstvo vanjskih poslova Finske, novinsku agenciju Finske (STT), te Finski nacionalni

komitet UNESCO-a i Finski nacionalni komitet ICOM-a.

Predsjednica MPR-a Janes Solinger (Smithsonian Institution, Washington D.C.) poslala je kopije Apela uglednim osobama u SAD, obavijestila AAM/ICOM izvršni odbor (17. listopada 1991.).

Apel American Association of Museum za očuvanje baštine poslan je uglednim američkim novinarima 10. prosinca 1991.

Kolega Dieter Pesch (Rheinisches Freilichtmuseum und Landesmuseum für Volkskunde, Kommern) prosljedio je naše informacije i kazetu njemačkim novinarima.

Kolega Roger Smith iz Hawkeas Bay Cultural Trusta, Novi Zeland, informirao je svoje ministarstvo vanjskih poslova i kolege muzealce o situaciji u Hrvatskoj.

Kolegica Marieke Burgers (Maritima Museum, Rotterdam) informirala je nizozemsko udruženje muzealaca o situaciji u Hrvatskoj i poslala pismo novinarima.

Svim svjetskim muzeološkim centrima (21) poslana su informacije o ratnim štetama u muzejima i galerijama.

Odgovori: Reinward Academie, Leiden, zatražila je slikovni materijal o razaranjima (poslane kazete i fotografije 26. studenoga 1991.).

Imperial War Museum zatražio je fotografije i video-zapise (14. siječnja 1992.). Fotografije su poslana 23. siječnja 1992.

Dana 19. rujna 1991. poslani su podaci o štetama u UNESCO-ICOM Museum Information Centre u Pariz.

Jane Sledge, direktorica Centra, odgovara 29. listopada 1991. izražavajući sumnju u točnost podataka. (Odgovor MDC-a sa demantijem i listom novih razaranja poslan je 29. studenoga 1991.).

Gospodinu Federicu Mayoru, direktoru UNESCO-a, i gospodinu Alpha Oumaru Konareu, predsjedniku UNESCO-ICOM-a, poslani su apeli 12., 13., 14. i 15. studenoga 1991. u kojima se upozorava na napade JNA na Dubrovnik i Split i ugroženost muzejskih kolekcija i spomenika unutar gradova čije su urbane jezgre pod zaštitom UNESCO-a, te na mogućnost još većih eskalacija ratnog sukoba.

Informacije i materijali dostavljeni su direktorima Austrijskoga kulturnog instituta i Francuskog instituta u Zagrebu, s molbom za prosljeđivanje informacija.

Informacije i materijali poslani su Društvu muzejskih radnika Slovenije i Društvu muzejskih radnika BiH.

Distribucija filma »Razorena kulturna baština«, I. i II., autori Studio ZNG.

Komiteti ICOM-a čiji su članovi obaviješteni o razaranjima:

CIDOC – International Documentation Committee, na godišnjoj skupštini u Kopenhagenu (200 članova): prosvjed sa skupštine upućen UNESCO-u i britanskoj vladi;

MPR (Museum Public Relations) pismom članova MPR-a iz Zagreba; MUSEUM SECURITY, na godišnjem sastanku u Beču predstavnik MDC-a referirao o stanju u Hrvatskoj, projekcija kazete. Formuliran prosvjed protiv razaranja;

ICOFOM, na godišnjem sastanku razmatrana tema razvoja muzeologije u istočnoevropskim zemljama. Dio rezolucije posvećen razaranjima kulturne baštine u Hrvatskoj (13. listopada 1991.).

Novinari – postavljen oglas u Ministarstvu informiranja i Foreign Press Birou, u Intercontinentalu, u kojem obavještavamo novinare o karakteru informacija koje mogu dobiti u Muzejskom dokumentacionom centru;

– kontakti s novinarima (stalni i povremeni):
 novinar ZDF (SR Njemačka) Ljiljana Ivšić-Fabricsius,
 novinar »La Vanguardije« (Španjolska) Ricardo Estarriol,
 novinar »Panorame« (Italija) Giovanni Porta,
 novinar »La stampe« (Italija) Ingrid Badurina,
 The Canadian Institute of Strategic Studies (Kanada), Maurice Marnika,
 novinarka Thames Television – London, (V. Britanija), Lucy Jago,
 novinarka Zorica Beus, »Oslobodenje«, Sarajevo

Summary

The MDC Public Relations in Wartime

By *Višnja Zgaga*

The author informs the readers of the wartime public relations efforts of the Museum Documentation Centre of Zagreb to make the expert international public aware of the destruction of Croatian cultural heritage, particularly of the destruction of museums and galleries. The first appeal, warning the international public of the violations of the Hague convention, was dispatched to the UNESCO-ICOM in Paris, to the ICCROM in Rome and to the presidents of the national committees of the ICOM of the European countries, U.S.A. and Canada on August 26, 1991. The MDC has continued to inform of the war destructions in Croatia and appeal for help to these and other expert institutions and individuals throughout the world. The author also records the reactions of the international expert public and of the media to the efforts of the MDC.

SPOMENICI U RATU – HRVATSKA 1991./1992.

Višnja Zgaga

Međunarodni dan muzeja, 18. 5. 1992.

**International Museum Day
Hrvatska, Croatia**

**Izdavač: Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb, Republika
Hrvatska**

Koncepcija i dizajn: Boris Ljubičić, Studio International

Fotografija: Željko Stojanović

Offset tehnika, 4 boje, kolor, 100x70 cm

Rezolucijom Generalne skupštine ICOM-a u Moskvi 1977. godine, započele su se 18. svibnja u čitavom svijetu muzeja organizirati animacijske akcije i programi pod nazivom Međunarodni dan muzeja. Cilj je tih akcija obrazložiti smisao muzejske djelatnosti i ukazati na važnost muzeja u sredini u kojoj djeluje. Sam pojam muzejskog predmeta sadržajno je sve širi i širi, što je rezultat pokreta očuvanja i poštivanja svekolike ljudske djelatnosti i kreativnosti; muzeji su proširili svoj interes na sveukupnost civilizacijskih tvorevina. Sve što je, dakle, dostignuće čovjeka vrijedno je čuvanja i pamćenja. Stoga je uništavanja baštine u svojoj njeznoj kompleksnosti atak na čovjeka, brisanje njegove prisutnosti, zatiranje memorije. Taj stav normirao je na međunarodnoj razini mehanizme zaštite kulturne i prirodne baštine upravo zbog spoznaje njihove prvorazredne važnosti i elementarne ugroženosti od procesa masovne industrijske civilizacije. Pet milijuna predmeta pohranjenih u dvjestotinjak muzeja i zbirki diljem Hrvatske, od narodnog rukotvorstva, arheoloških nalaza, egzemplara flore i faune, umjetničkih predmeta, svojevrsna je banka podataka, kolektivna memorija ovog podneblja. Autentičnost muzejskog predmeta kategorija je koja se ne može nadoknaditi; uništavanjem i otuđenjem muzejskih fondova, kao manjeg dijela kulturne i prirodne baštine, prekida se civilizacijska nit naroda. U Hrvatskoj su razaranja industrijalizacijom zamijenjena ratom, koji već više od godinu dana gotovo sistematski devastira, pljačka i pali baštinu. Uništena je estetska, povijesna, arhitektonska, ekološka i pejzažna vrijednost čitavih područja. Utoliko je drastičnije zazvučala tema koju je ove godine objavio UNESCO-ICOM muzejima svijeta kao animacijsku točku obilježavanja dana muzeja »Muzeji i okolina«. Rat je u Hrvatskoj lišio muzeje okoline, muzejske građe i posjetilaca; oštećeno je 46 muzeja, a nezvjesna je sudbina 20 muzeja i sakralnih zbirki sa 135.000 predmeta na okupiranom području. Privatne zbirke istočnoslavonske regije i konavovskog područja, poznate po svojoj vrijednosti i raznolikosti nepovratno su izgubljene.